

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н.КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ

«ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ»

Тези доповідей

Всеукраїнської науково-практичної конференції

29-30 березня 2018 року

Харків – 2018

ritual cause a great "rootedness" of texts in the bosom of native culture, the influence of folklore texts. These processes constitute the main features of the literature of the Koryo era. At the same time, certain features lay the foundation for new trends that will characterize the next stage in the development of Korean literature.

Thus, summing up the above material, it can be noted that the consideration of the periodization of Korean literature in connection with its two important features showed the validity of the division of Korean literature into periods corresponding to historical periods. Major historical events do not occur spontaneously, being part of a gradual process of changing society. In turn, this process finds expression in the peculiarities of literature, whose close connection with the life of society is conditioned by the specific characteristics of Korean culture. From our point of view, the approach previously proposed by Russian researchers, proceeding from the principles of human image, also does not contradict the dynastic principle, at least with reference to the Korean literature. As it was shown, the human world in the space of literature is formed not in isolation from the circumstances of each historical period.

LIST OF USED SOURCES AND LITERATURE

1. Trocevich, A.F. The history of Korean traditional literature (until the 20th century). St. Petersburg: Publishing house S.-Petersburg. Univ., 2004. 323 p.
2. Nikitina, M.I. Ancient Korean poetry in connection with the ritual and myth. М. : Nauka, 1982. 328 p.
3. Trotsevich, A.F. Preface // History of flowers. Korean classical prose: Per. with the Hunmun / comp., int. Art. A. Trocevich; comments. D. Eliseev, L. Menshikova. L. : Fiction, 1990. 656 p.
4. Liu Yonsok. The history of literature regarding. Seoul: kukhak charewon, 1994. 539 p.

ЮЙ ХУА – НОВАТОР У КИТАЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Андреєва Юлія Віталіївна, студентка 4 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Науковий керівник: к.ф.н., Н.В. Руда

Сучасна китайська література відрізняється багатством художніх засобів та яскравістю сюжетів, великим різноманіттям авторів та всіх можливих літературних стилів. Але найбільшою проблемою для письменників залишається свобода у вираженні сьогоденних реалій. Можливо, саме це вплинуло на появу андеграундних течій наприкінці ХХ ст. в Китаї на противагу руху модернізму («рух 4 травня» і модернізація 80-х рр.), що характеризується орієнтацією на засвоєння західного методу мислення, відмовою від традиційної творчості. В культурі спостерігається тенденція до наслідування Західного манеру, відмова від цінностей модерну і прагнення до входження у фазу постмодерну [1;2].

Юй Хуа – один з найяскравіших представників «нової хвилі», який зміг поєднати в своїй творчості найяскравіші форми вираження, розробив власний унікальний стиль та став причиною суперечок літературних критиків та дослідників.

Творчість Юй Хуа сягає корінням китайської традиції, але в той же час, йому характерне постмодерністське розчарування в ідеях прогресу та просвітництва. Манер письменника – це імпульс до розвінчання сталої системи сприйняття світу та мови; прагнення до експерименту, порушення стандартів та шокування читача. Він осмілюється піднімати теми, про які прийнято замовчувати у розвиненому суспільстві.

З вітчизняних авторів Юй Хуа часто порівнюють з В. Сорокіним, якого називають одним з найрадикальніших письменників постмодерністського напрямку [3].

Юй Хуа зміг розвинути свій власний стиль письма під впливом творів Ф. Кафки та Я. Кавабата. Для передачі своєї ідеї у зрозумілому і в той же час завуальованому манері, автор використовує різноманітні літературні прийоми, такі як гротеск або іронія. Найбільш доцільним способом для вираження свого погляду на реальність він обирає абсурд.

Одним із новаторських методів автора є використання пластичної часової схеми або «мозаїки спогадів», коли у сповіданні відсутня будь-яка часова або логічна схема, реальні події переплітаються з ілюзією. Тому реальність в ранніх оповіданнях Юй Хуа виглядає настільки мінливою та ілюзорною, що фантазія здається більш правдоподібною, незважаючи на її дезорієнтуючу суб'єктивність [4].

На противагу традиційній «мові мас» що, на його думку, пригнічує індивідуальність письменника, а також в кінцевому результаті призводить до однакової (стандартної) інтерпретації будь-яким читачем, Юй Хуа пропонує сповідання у дусі індетермінізму, тобто невизначений тип сповідання. Окрім зрощення слів, їх видозмінення, ігнорування граматичних стандартів, автор відмовляється від абстрактних описів та понять таких як «смерть», «біль», «радість», «тіло», «доля», «історія», «минуле», тому що ці визначення не виражають власної думки особистості, є уніфікованими словами, що характеризуються шаблонністю та суб'єктивністю. Тому твори письменника часто критикують через їх абсурдність, примітивність та безбарвність [5].

Особливу роль в творчості Юй Хуа відіграє художній феномен гротеску, де можна відмітити вплив як народної «карнавальної» культури, так і високого модернізму з його онтологічними та моральним релятивізмом та прагненні до надання фантастичним образам буденного характеру. Гротескні образи Юй Хуа демонструють не тільки абсурдність китайської реальності, але й екзистенціальний абсурд буття загалом, пов'язаний з проблемою тотальної неволі людини.

Смерть та насилля були невід'ємною частиною суспільного життя Китаю в епоху «культурної революції» у період отрочтва Юй Хуа. Тому автор звертається не тільки до зображення насилля у спробі виявити зловживання владою упродовж всієї китайської історії, але й прагне продемонструвати насилля над мовою, для того щоб піддати сумніву саму раціональність мови [6].

За безкомпромісне розведення сфер етики та естетики Юй Хуа звинувачували в байдужості до добра та зла, в нізкопробності та нереалістичності. Хоча, з одного боку, твори Юй Хуа пронизані сумом, з іншого – незбагненим чином заряджають оптимізмом та стверджують думку, про те, що життя – це найвеличніший дар, які б перешкоди людині не підкидала доля [7].

Юй Хуа – один з небагатьох сучасних авторів, який ніколи не залишався прихильником єдиної цільної форми вираження. Еволюція творчого методу та художньої свідомості автора також відображається у зміні смислового наповнення концептів. У зрілому періоді творчості Юй Хуа спостерігається тенденція до становлення нової естетики: стратегія боротьби із «натуралізацією» тексту змінюється на протилежну – автор ставить перед читачами питання філософсько-онтологічного характеру, змушуючи замислитись над сенсом буття. У 1990-ті рр. можна відстежити поступове змінення авторського стилю, яскравими прикладами чого є романи: «Крики під дрібним дощем» (1991), «Жити» (1992), «Сюй Саньгуань – продавець крові» (1995) [8].

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Shank M. The Challenges of Conveying Absurd Reality: An Interview with Chinese Writer Yu Hua [Electronic resource] // Los Angeles Review of Books, October 25, 2013: Interview. – Mode of access: <https://lareviewofbooks.org/article/conveying-absurd-reality-yu-hua/#!>. – Last access: 28.03.2018. – Title from the screen.
2. Дрейзис Ю.А. Общество и государство в Китае: XLI научная конференция / Ин-т востоковедения РАН. - М.: Вост. лит., 2011. – 440 с. – (Ученые записки Отдела Китая ИВ РАН. Вып. 3 / редкол. А.А. Бокщанин (пред.) и др.). – ISBN 978-5-02-036461-5 (в обл.). С. 404-406.
3. Дрейзис Ю.А. Голубое сало на китайский лад [Электронный ресурс] // Газета.ru, 13.05.2013: Статья. – Режим доступа: https://www.gazeta.ru/science/2013/05/13_a_5319069.shtml. - Название с экрана.
4. Поцулан О. В. Художественное своеобразие романа Юй Хуа «Братья» в контексте современной китайской литературы [Текст]/ О.В. Поцулан, Н. К. Хузиятова // Известия Восточного Института. – 2015. № 27. – С. 44-56.
5. H. Li Contemporary Chinese fiction by Su Tong and Yu Hua [Text] / Li Hua – Boston: Brill, 2011. – 102 p.
6. Хуа Юй Десять слов про Китай / Юй Хуа; пер. с кит: Р.Г. Шапиро. – М.: Астрель, 2012. – 220 с.
7. Хуа Юй Жить / Юй Хуа; пер. с кит: Р.Г. Шапиро; [ред.: Либкин О.]. – М.: Текст, 2014 г. – 192 с.

8. Урусов В. Нові тенденції в китайській літературі на початку ХХІ століття // Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Збірник статей. – К., 2007.

ДОКУМЕНТАЛЬНІСТЬ ЯК КОНСТАНТНА РИСА ЩОДЕННИКОВОСТІ В ЯПОНСЬКИХ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ *НІККІ*

Гілевич Аліна Василівна, аспірантка 3 року навчання

Київський університет імені Бориса Грінченка

Науковий керівник: д.ф.н., проф. О.В.Єременко

Відомі теоретики літературних жанрів характеризують документалістику як літературу, що базується на реальних історичних документах та фактах і охоплює три найважливіших напрямки: мемуаристику, художню біографію та письменницьку публіцистику. [1, с. 47] Як зазначає Галич О.А., важливою ознакою такої літератури є авторське осмислення певних суспільно-політичних подій та явищ, або життєвого шляху реальної історичної особи, або важливої для життя народу проблеми, здійснене за законами художньої творчості із залученням справжніх документів свого часу, глибоким співвіднесенням власного духовного досвіду автора із внутрішнім світом героїв, соціальною і психологічною природою їхніх учинків.

Ідентифікація щоденника як окремого жанру в літературі передбачає ґрунтовне вивчення та аналіз творів як документальної літератури так і мемуаристики задля виокремлення критеріїв, які допоможуть визначити унікальність щоденникарства та право на відокремлене існування. Дослідниками щоденників були виявлені типологічні ознаки жанру, такі як документальність викладу в історичній та часовій послідовності; синхронність, якою визначається спосіб відображення дійсності; автокомунікативність, що являє собою тотожність автора і адресата; «першообразність» матеріалу; датування, що виконує роль структуроутворення; а також інтимність, щирість, правдивість записів.

Жанр японської середньовічної прози *ніккі-бунгаку* в японській літературі виник на стику автобіографічної прози, мемуарних жанрів, есе і записок. [2, с. 57] Вагомою типологічною ознакою жанру *ніккі* є документальна інформативність творів, що дозволяє стверджувати про генезу жанру щоденника в річищі документальної літератури також.

Класичні твори *ніккі-бунгаку* містять колосальну кількість інформації про звичаї та побут середньовічних японців, світоглядні основи, історичні події епохи, любовні стосунки, структуру суспільства та про місце жінки і чоловіка в ньому, а також про японські свята, календар і багато іншого. Окрім того, в щоденниках надається детальний опис світського життя, буденних справ, одягу і стосунків аристократів, які жили при дворі імператора і, безумовно, були носіями культури епохи Хейан.

Короткий опис світських подій у великій кількості можна віднайти в «літературі жіночого потоку», до числа авторок якої відносяться відомі письменниці Ідзумі-шікібу, Мічіцуна-но хаха, Мурасаки-сікібу, донька Сугавара-но Такасуе. «Щоденник Мурасаки-сікібу» за загальним визнанням по праву може вважатися найбільш повним та деталізованим джерелом фактичного матеріалу про життя Японії у період розквіту епохи Хейан. [2, с. 31] В своїх щоденниках, що являли собою не тільки історичну хроніку, але і художній твір, авторки старанно і зацікавлено описували зачіски й одяг аристократок і їхніх кавалерів, манеру читання сутр і зовнішність священників. Вони відчували себе акторами на фоні зміни природних декорацій, відображаючи все, що бачили та відчували серцем в поетичних рядках.

В кожному творі, що співвідноситься з жанром щоденникової японської літератури в ході аналізу були визначені обов'язкові якості, такі як неодмінність спирання на реальність фактів, історичних подій та персоналій; взаємозв'язок головного героя безпосередньо з конкретним історичним простором; відсутність елементів перебільшення подій, відсутність елементів фантастики і художнього задуму, [3, с. 580] - що дає змогу стверджувати про статичну рису документальності, яка притаманна японській *ніккі-бунгаку*.

Так, щоденник Камо-но Тьомей «Записи з келії» відрізняється детальним описом подій, що відбулися в країні з 1177 по 1185рр. Перший і третій розділи твору присвячуються саме трагічним подіям: пожежі в столиці 1177 року, буревію 1180 року, голоду 1181 року, землетрусу 1185 року. Детально описані настрої суспільства при перенесенні столиці в 1180 році, що було неординарною подією в історії країни. [5]

Таким чином, щоденникова проза *ніккі-бунгаку* може розглядатися в якості достовірного історичного джерела про події в середньовічній Японії, а притаманна їй ознака документальності співвідносить по праву жанр *ніккі* як до щоденниково-мемуарного так і до документального жанру літератури.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галич, О. А. Термінологія сучасної документалістики. ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (26), 2006. – с. 47-49.
2. Горегляд В.Н. Дневники и эссе в японской литературе X-XIII вв. – М.: Наука, 1975. – 380 с.
3. Гафурова Х. Ш. Дневник Дочери Такасуэ «Сарасина никки» в контексте дневниковой литературы Японии // Молодой учёный. № 2, 2015. – с. 580-582.
4. Мурасаки-сікібу. Дневник. – СПб.: Гиперион, 1997. – 176 с.
5. Камо-но Тьомей. Записки из келли // Японские дзуйхицу/ под ред. Т.П. Григорьевой. – СПб.: Северо-Запад, 1998. – 639 с.

КОНЦЕПТ СУЇЦІДУ В ЛІТЕРАТУРІ СХОДУ

Кудаєва О. О., Огієнко К. О.